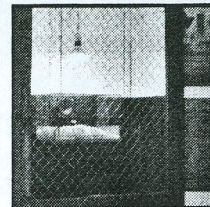

Kaks vaadet
Theatrumi
"Hamletile".
Lk. 8 – 9.

SIRP

Katrin Kivimaa:
kunstnikumüüt
ja hullumeelsus.
Lk. 14.

EESTI KULTUURILEHT

hind 11.90 krooni

7. november 2003

number 42 (2987)

DIPLOMAATIA

Romeo ja Julia – *coup de foudre*

8. XI esietendub Estonias Prokofjevi ballett "Romeo ja Julia". Koreograaf-lavastaja Tiit Härm, muusikaline juht ja dirigent Arvo Välja, kunstnik Michael Forssén. Romeot tantsib Vladimir Arhangelski ja Juliati Marina Tširkova.

HARRI ROSPU

Ah et milleks jälle "Romeo ja Julia"? Esiteks seetõttu, et... *Ei ole loost küll kuulnud kurvemast/kui lugu Romeost ja Juliast*, ehk nagu idanaabrite pool öeldakse: *Net povesti petšalneje na svete / tšem povest o Romeo i Džuljete*. Ja veel seepärast, et balletižanris on olemas asju, mis tulebki kohe pärast repertuaarist kadumist kiiremas korras taas repertuaari võtta. Need lood on "Luikede järv", "Giselle", "Pähklipureja" ning "Romeo ja Julia". Kõne alla võiks tulla ka "Uinuv kaunitar", kui ta poleks nii uinutavalt pikk.

Inimkond mäletab mitmeidki armulugusid, mis ikka ja alati panevad meid meeldivalt heldima: Taavet ja Batseba, Antonius ja Kleopatra, Abélard ja Héloïse, Henri II ja Diane de Poitiers, Edward VIII ja proua Simpson jpt. Aga nemad on kõik reaalselt eksisteerinud ning neid me üksnes imetleme ja mõistame. Tõeliselt heldin ma hoopis teatris. Eriti kaks lugu toovad mulle finaalis nutumaigu kurku: üks neist on lugu talutüdruk Giselle'ist ja krahv

Albert'ist ning teine Verona armastajatest Juliast ja Romeost.

William Shakespeare'i isiku puhul on palju ebaselgust kuni absuradini välja, et sellenimelist näitekirjanikku pole üldse olemas olnudki. Üks on kindel: "Romeo ja Julia"-nimeline näidend on olemas ja see on otsast lõpuni suur õnnestumine. Vähe sellest, kõiki heliloojaid, kes sama lugu muusikasse pannud, on samuti saatnud õnnestumine. Mina tean kolme: Berlioz, Tšaikovski ja Prokofjev. Vean kihla, et neid on veel.

Mis hea vaim see on, mis Romeot ja Juliati kõikjal saadab? Kas see, et nad surid nii noorelt ja me ei oska aimata, mis saanuks neist siis, kui kuusteist puuda soola koos ära söödud? Kaldun arvama, et alateadvuses hurmab meid eelkõige Shakespeare'i geniaalsus, võime keeleliste vahenditega kirjeldada üht müsteeriumi, mida prantslaselad tituleerivad *coup de foudre*'iks (sõnasõnalt "pikselöökö", eesti keeles "armastus esimesest silmapilgust").

ning mida Shakespeare'ist paremini pole siiani keegi suutnud kirjeldada. Kas saab üldse paremini öelda: *"Näe, kuidas põsk tal puhkab kaunitä kael! Ah, oleksin ma kinnas sellel kael, et puutuda saaks põske!*

Ärge öelge, et armastust pole olemas. Armastusega on täpselt nii, nagu La Rochefoucauld ütles: "Armastus on sama, mis kummitus; kõik sellest aina räägivad, vähesed on teda näinud." Ja et tõelist armastust nii harva elus kohtab, tulebki seda viirastust ikka ja jälle, ükskõik millises žanris, inimestele teatrilaval ette mängida. Olen "Romeo ja Julia" lugu musttuhat korda väga erinevatel lavadel näinud. Kindlasti tõttan ka nüüd Estoniasse sama loo uut versiooni kaema. Ja ärge unustage üht pedagoogilist põhitoet: ka juba varem läbivõetud materjali kannab õige õpetaja iga kord ette nii, nagu näeks ja kuuleks ta seda ise, nagu ka õpilased, esimest korda.

LAURI LEESI